

екологобезпечної економіки, ресурсо-екологічних і природоохоронних проблем) // Вісник Національної академії наук України. – 2002. – № 2. – С. 31–40.

6. Постанова Кабінету міністрів України від 28 липня 2003 р. N 1174 Київ "Про схвалення Державної програми розвитку промисловості на 2003-2011 роки" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Соколенко С. И. Глобальные рынки XXI столетия: Перспективы Украины / С. И. Соколенко. – К. : Логос, 1998. – 568 с.

8. Сталий розвиток: еколого-економічна оптимізація територіально-виробничих систем: навчальний посібник / [Н.В. Караєва, Р.В. Коран, Т.А. Коцко та ін.; за заг. ред. І.В. Недіна]. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2008. – 384 с.

9. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів (проект) // Офіційний сайт Верховної Ради України (Комітет з питань освіти і науки) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=47920&cat_id=46017&showHidden=1.

10. Концепція Загальнодержавної цільової програми розвитку промисловості України на період до 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://industry.kmu.gov.ua>.

УДК 338.24.001.1

*Ж. В. Поплавська, д.е.н., професор
Національний університет "Львівська політехніка"*

FORESIGHT У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Турбулентність і перервні зміни в оточенні організації теорія управління відносить до зовнішніх ситуацій, які вимагають від організації реакції, пристосованої до сили і новизни змін в оточенні.

Розробка і використання концепції Foresight безпосередньо пов'язана із сучасними вимогами до стратегічного управління. Методи, які використовуються в проєктах і отримали загальну назву Форсайт, з англійської Foresight – "передбачення", зарекомендували себе як найбільш ефективний інструмент вибору пріоритетів у сфері науки і технологій, а пізніше – і значно ширшого кола проблем соціально-економічного розвитку

Вперше термін Foresight вжив J. F. Coates у 1985 році у контексті стратегічних досліджень майбутнього [8]. Поглиблений аналіз Foresight досліджень можна віднайти у працях К. Cuhlsa [1] чи L. Georghiou [3,4].

Поняття Foresight не має українського відповідника, а отождошення з прогнозуванням, передбаченням чи плануванням не відображає повною мірою його суті. Foresight включає в себе дії, орієнтовані на мислення, обговорення та окреслення майбутнього. Російська школа дотримується думки, що Foresight – це сценарне прогнозування соціально-економічного розвитку економіки,

промисловості, суспільства у 10-20 річній перспективі [6], з якою можна погодитися лише частково в сенсі використання сценарних методів, але не із визначенням як різновиду прогнозування, оскільки основним призначенням Foresight є не передбачення, а розуміння.

У фундаментальному двотомнику ЮНІДО [9] наводиться таке тлумачення: "Foresight – систематична спроба заглянути у довгострокове майбутнє науки, технології, економіки і суспільства з метою ідентифікації зон стратегічного дослідження і створення родових технологій, які можуть забезпечувати найбільші економічні і соціальні вигоди".

Усі дослідники підкреслюють, що Foresight – це не документ, а процес постійного уточнення бачення майбутнього, який здійснюється з врахуванням активності зацікавлених учасників, залучених у сферу його формування.

На основі наведених визначень, а також тих, які можна знайти у літературі, можна ідентифікувати основні елементи, які відображають суть Foresight. Це: 1) взаємодія науки, технології і суспільства не лише як мислення, розмірковування про майбутнє, а як дискусія про нього і його творення; 2) здійснення більш ефективного вибору за припущення існування різних варіантів майбутнього; 3) конфронтація зроблених висновків щодо розвитку науки і технології з громадською думкою для того, щоб запропоновані наукою можливі до впровадження рішення відповідали суспільним потребам [5, с. 104].

Основною метою Foresight є підтримка прийняття стратегічних рішень шляхом підготовки і створення альтернативних сценаріїв розвитку, у яких кожен варіант майбутнього залежить від рішень, які приймаються сьогодні.

Foresight може стати способом побудови і творення бажаної візії майбутнього, інструментом демократизації стратегічного управління та обмеження бар'єрів раціональності та пристосування стратегічного управління до вимог оточення. На думку R. A. Slaughtera, Foresight є здатністю творення підтримки високої якості спільної візії та використання її у спосіб, що забезпечить організації вимірну вигоду шляхом викривання невидимих чинників у середовищі, підтримку політики організації та формування стратегії для дослідження нових ринків, продуктів і послуг [7].

Список посилань на джерела

1. Cuhls K. From Forecasting to Foresight Processes – New Participative Foresight Activities in Germany // Journal of Forecasting, vol. 23. 2003.
2. Ejdyś J., Kononiuk A. Doskonalenie zarządzania strategicznego poprzez wykorzystanie koncepcji badań foresightingowych // Przegląd organizacji. 2013, №1.
3. Georghiou L. Third Generation Foresight: Integrating the Socio-Economic Dimension, in Proceedings of the International Conference on Technology Foresight – the approach to and potential for New technology Foresight, NISTEP Research Material 77, 2001.
4. Georghiou L. Future of Foresighting for Economic Development, UNIDO Technology Foresight Summit, Budapest, 2007.
5. Gudanowska A. Mapowanie a Foresight – wybrane aspekty metodologiczne jednego ze współczesnych nurtów badawczych w naukach o zarządzaniu//

Współczesne zarządzanie 2012, № 4.

6. Что такое форсайт? Высшая школа экономики. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://foresight.hse.ru/whatforesight/>.

7. Miles I., Harper J., Georghiou L., Keenan M., Popper R. The Many Faces of Foresight – Georghiou L., Cassingea J., Harper I., Keenan M., Miles I. Popper R. The Handbook of Technology of Foresight . Concepts and Practice, Prime Series on Research and Innovation Policy. Edward Elgar Publishing, Inc. Northhampton. 2008.

8. PARP. Foresight Technologiczny. Tom 1: Organizacja i metody. Warszawa, 2005.

9. Unido Techniligy Foresight Manual.Vienna, 2005. Vol.1. Organization and Methods.

УДК 327.8

*Д. В. Солоха, д.е.н., доцент
Київський національний університет культури і мистецтв*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Промисловий розвиток регіонів України виступає основою їхнього економічного існування, саме тому особливо важливим для визначення їх перспективних можливостей є оцінка процесів, що відбуваються в цій сфері.

Системний аналіз повинен охоплювати як ретроспективні дані (тобто інформацію про зародження й формування промислової регіональної системи), так і сучасні, пов'язані з періодом становлення ринкових відносин, періодом становлення України як самостійної держави.

Аналіз історичних посилок розвитку необхідний для визначення тих глибинних особливостей формування промислового комплексу регіону, що дозволять узагальнити досвід економічного й науково-технічного розвитку, розкрити взаємну обумовленість і взаємозв'язок усіх галузей промисловості, виділити якісні зміни, оцінити їхню ефективність, а, отже, врахувати широкий спектр факторів, здатних впливати на процеси ефективного розвитку промислових підприємств.

Докладного і детального розгляду вимагає сучасний період, що дозволить оцінити стан розвитку промисловості в останнє десятиліття, тому що саме в 90-х роках ХХ сторіччя і в даний час відбуваються значні, кардинальні зміни як на рівні промислових підприємств, регіонів, так і на національному й міжнародному.

Необхідність врахування міжнародних факторів пов'язана з переходом колишніх соціалістичних держав до формування нової економічної системи, основою якої є ринкова економіка, економіка відкритого типу, значним посиленням процесів глобалізації, інтеграції і регіоналізації, збільшенням масштабів й інтенсивності світових фінансових потоків, розвитком інформаційних, комунікаційних технологій, а також їх усе зростаючим